

Profesia de avocat în România în anul aniversării Centenarului Marii Uniri. Dănuirea identității Baroului român

În istorie există momente-cheie de care depind, în mod fundamental, perspectivele unei profesii. Unirea din 1918 a determinat, obiectiv, unificarea Barourilor din România întregită, împrejurare decisivă în evoluția Baroului român. Fără a ignora împrejurarea esențială că Barourile sunt alcătuite din avocați care, deopotrivă cu semenii lor, au trăit și trăiesc „sub vremuri”, avocații au pus umărul la construirea și consolidarea identității vieții juridice românești, dar și la consolidarea și dezvoltarea Statului român pe baza regulilor de drept !

Cinstim în acest an, prin evenimente organizate de Barouri, cu concursul sau în cadrul Baroului național (organizat instituțional, în prezent, prin lege, sub denumirea de „Uniunea Națională a Barourilor din România”) „Contribuția avocaților la realizarea Marii Uniri din 1918”! Evocăm un trecut cu care ne mândrim! Un trecut care a obligat, în timp, generații întregi de avocați și care ne obligă!

Sesiunea științifică aniversară desfășurată astăzi la Alba-Iulia sub genericul „Contribuția avocaților la realizarea Marii Uniri din 1918” are loc în ajunul „Zilei avocatului român” și în contextul ședinței festive a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România, dedicată Centenarului Marii Uniri!

Evenimentul coincide, în mod fericit, cu lansarea volumului „Contribuția avocaților din Transilvania și Banat la realizarea Marii Uniri”!

Demersul, inițiat de Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România la 16 decembrie 2016, continuă eforturile Baroului Alba de a omagia avocații implicați în organizarea și desfășurarea Marii Adunări de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, concretizate și în publicarea lucrării „*Avocații și Marea Unire*”, Editura Hamangiu, 2015, autor Zgârciu Liviu, în perioada în care decan al Baroului Alba funcționa ca decan al Baroului Alba, domnul av. Ioan Rus, lucrare editată cu sprijinul Uniunii Naționale a Barourilor din România.

Și lucrarea ce se va lansa astăzi este editată cu efortul financiar exclusiv al avocaților români!

În acest an, la Congresul avocaților 2018, fiecare participant a avut posibilitatea să cunoască trei manuscrise nepublicate până în prezent, descoperite și editate de domnul av. Lazăr Gruneanțu, din Baroul Timiș, reunite în volumul „Trei avocați bănățeni despre Marea Unire”, Ed. Universul Juridic, 2018.

În fiecare din evenimentele organizate cu participarea Uniunii Naționale a Barourilor din România, dedicate Centenarului Marii Uniri (acțiuni de pregătire profesională continuă în care s-a evocat evoluția procesului de unificare a legislației, Te Deum-ul organizat la inițiativa Baroului Giurgiu de Ziua Eroilor la Biserica Domnița Bălașa din București pentru cinstirea memoriei „Eroilor în robă” - avocați, judecători, procurori, grefieri, portărei, arhivari, jertfiți în primul război mondial, acțiuni dedicate Contribuției

avocaților din Sibiu la realizarea Marii Uniri - acțiune organizată de Baroul Sibiu în colaborare cu Muzeul ASTRA din Sibiu, sădirea a 100 de pomi în arealul silvic al județului Alba, propunerea alocării denumirii „Aleea avocaților” unei alee din Parcul municipiului Alba Iulia de către Primăria orașului Alba-Iulia în cinstea avocaților participanți la Marea Adunare populară de la 1 Decembrie 2018 - propunere în a cărei soluționare favorabilă avocații români stăruie către Primăria capitalei spirituale a Mării Uniri, sprijinirea Proiectului realizării și dezvelirii statuii avocatului Romulus Boilă de către Baroul Mureș și în acțiunile incluse în programe de evenimente inițiate de barouri, avocații împreună cu reprezentanții altor profesii juridice au omagiat trecutul, fără al cărui respect ne pierdem pe noi înșiși! S-au readus în memorie fapte, acțiuni, idei care au guvernat inimile avocaților care, începând cu 1 decembrie 2018, au dovedit că au un interes personal care îi unește: Romania și viitorul ei!

Dem I. Dobrescu, decan al Baroului București, apoi primul Președinte al Uniunii Avocaților din România, declară la adunarea Asociației Juriștilor din România Mare: *„Noi, avocații, care avem ochii inimii, am putut vedea Baroul, am putut vedea Țara, deși ne-am întâlnit după sute și mii de ani de dureroasă despărțire. De abia câștigasem Transilvania, Bucovina, Basarabia și acum le-am pierdut pe toate și am pierdut vechiul Regat. Am pierdut toate provinciile noi și vechi, dar am câștigat o țară nouă, unită prin inima noastră; în profesiunea noastră am pierdut pe confrăți, dar am găsit numai frați, uniți prin inimă de frate. ...Romania mare este inima fiecărui român mare, pentru că nu se poate o Românie mare fără o inimă mare.*

Si tot astfel Baroul român, nu poate fi un Barou mare, fără o inimă mare.”

Cu acești ochi ai inimii de avocat adevărat avem datoria să vedem și viitorul profesiei noastre!

Ziua de mâine nu mai este certă oricât ne-am pregăti!

Principalul obiectiv de la care trebuie să pornim pentru a ne păstra identitatea profesională în perspectivă este re poziționarea avocatului. Ea trebuie făcută, inclusiv în context legislativ.

Pentru a merge mai departe, pentru a ști ce vrem, trebuie să știm ce suntem, să conștientizăm identitatea noastră profesională. S-au acumulat foarte multe schimbări privind condițiile socio-economice în care se exercită profesia de avocat și a devenit evident că este momentul elaborării unor strategii noi în ceea ce privește evoluția profesiei. Nu ne putem permite nicio clipă de răgaz!

Breasla este interesată de viitorul ei!

Breasla reclamă tuturor celor care exercită demnități în profesie implicare responsabilă în construcția viitorului profesiei ! Fără a se pierde identitatea Baroului român!

Noul Cod de conduită profesională, de etică și deontologie al avocatului român, în mare parte asemănător cu Codul deontologic al avocatului din Moldova, este un răspuns al profesiei naționale la orice tendință de negare a identității profesionale a avocatului român!

Interdependențele și interconectarea, impulsionate de tehnologia ultimilor ani, fac ca anumite evenimente, aparent îndepărtate, să aibă

incidențe majore asupra legislației în toate domeniile, implicit asupra profesiei de avocat.

Nimic nu mai rămâne așa cum s-a plănuit!

Balanța drepturilor și a principiilor fundamentale se dezechilibrează.

După fiecare „eveniment” de politică legislativă nu se așteaptă perioade de liniște! A „gusta” din succesul unei modificări legislative este o atitudine care caracterizează o eră care a apus.

Astfel de „momente” au devenit o constantă pe care trebuie să o acceptăm și la care trebuie să ne adaptăm, ori de câte ori intervine câte o modificare legislativă națională, care are impact direct sau indirect asupra profesiei, mai ales atunci când trendul european, inclusiv justiția europeană „reorientează” și „reprofilează” profesia!

Adaptarea continuă este singura soluție pentru ca lucrurile să evolueze normal din punct de vedere funcțional!

A venit momentul să ne adaptăm tendințelor de interprofesionalitate, nu să le negăm!

Exista și în anul Centenarului o frustrare profesională a avocatului!

Într-o anumită măsură frustrarea profesională se datorează și luptei între profesiile juridice de a câștiga monopol asupra unui domeniu de activitate. Este un semn că trebuie să ne așezăm la masa tratatelor interprofesionale! Nu e vreme pentru vanități, dar nici pentru a cultiva „conflicte interprofesionale” create și întreținute artificial, adesea fără o rezolvare corect anticipată!

Acest lucru nu înseamnă a ceda, ci a câștiga.

Demersul este dificil și impune solidaritate autentică de breaslă într-o lume în care concurența estompează adesea competența!

Este dificil să ții pasul cu evoluția legislativă dar și cu cea economică, socială, demografică. Au avut loc atâtea acumulări încât au fost și sunt încă necesare intervenții de anvergură în legile profesiei de avocat.

Pentru multe dintre aceste aspecte ar putea fi pus semnul bifat.

Nu există însă certitudinea că orice intervenție asupra legislației privind profesia de avocat nu va însemna erodarea profundă a garanțiilor legale de care în prezent beneficiază profesia, apreciate de majoritatea barourilor din Uniunea Europeană drept corespunzătoare standardelor în domeniu.

Va trebui să știm ce avem de făcut în sensul adaptării, însă fără a ne pierde identitatea. Aici este problema cea mai dificilă!

Evoluția culturală și economică într-o lume din ce în ce mai globalizată are ca efect inclusiv erodarea identităților profesionale. Se șterg granițele culturale între domenii juridice, se pierde autenticitatea care reprezintă chiar valoarea adăugată a muncii avocatului! Or, pentru a putea controla viitorul, pentru a ști ce avem de făcut, trebuie să știm ce suntem în primul rând, cum ne poziționăm în lumea profesiilor juridice și a profesiilor conexe din triplă perspectivă: socială, culturală și economică.

Reinterpretarea principiilor profesiei într-o contemporaneitate extrem de diferită, care și-a răstăcit ierarhiile, care se gestionează pe orizontală, cu scopul de a salva „identitatea profesiei” este extrem de dificilă.

În plan european se manifestă temeri serioase în legătură cu fenomenul „uberizării” dreptului, a apariției programelor capabile să consulte dosare și să dea soluții.

Contrapondera este valoarea adăugată a muncii avocatului, dată de respectarea strictă a principiile fundamentale ale profesiei, de atributele umane legate de etică și conduită.

Această re poziționare este dificilă.

Avocatul este definit și caracterizat, inclusiv de legi sau de decizii judiciare, ca un vânzător/furnizor de servicii juridice!

Orientarea Curții de Justiție a Uniunii Europene de a considera avocatul „furnizor” și clientul „consumator” schimbă în mod fundamental datele problemei. Profesia este atrasă în tăvălugul pieței și a intereselor mercantile. Se creează și se întreține confuzie, chiar de către avocați, cu privire la principiile și obiectivele acesteia. Amenințările la principiile fundamentale – independența avocatului, secretul profesional– se amplifică.

Este vremea să ne punem întrebări grele! De la avocați istoria a așteptat și așteaptă răspunsuri potrivite zilei de azi, dar și zilei de mâine!

Orientarea corectă a demersurilor comune ale profesiei este prioritară, mai ales în vremuri în care nu toți avocații au beneficiat de formare profesională inițială în profesia de avocat. Acest tip de formare a avut încă de la 1931 încoace, un efect esențial: întipărirea în inima tânărului avocat debutant a obligațiilor fundamentale pe care le are pentru că modelul arhetip al avocatului român a consacrat avocații, percepuți, deopotrivă: experți tehnici, sfătuitori înțelepți, dar și lideri de fapt ai comunităților în care trăiesc.

Avocații au multiple obligații: responsabilitățile față de clienți și persoanele interesate; responsabilități față de sistemul judiciar; responsabilități față de propriile instituții și responsabilități față de societate în ansamblu.

Pentru îndeplinirea unor astfel de responsabilități este nevoie de soluții colective.

Avocaturii române nu i-a fost, nu îi este și nu poate să-i fie hărăzită „înțepenirea istorică”!

Modelul cultural al avocaturii vremurilor din preajma și de după anul 1918, „factura psihică” a avocatului român bazată pe valori autentice profesionale și morale, integrarea „din mers” în dinamica avocaturii vremurilor contemporane, dar mai ales structura profesională bazată în majoritate pe oameni tineri, bine pregătiți și dedicați profesiei sunt cheia și că Baroul român va dăinui, în marea familie a avocaților lumii moderne!

av. Gheorghe Florea

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România